

ชาวบ้านไม่เข้าไปมีส่วนร่วม แต่จะมอบให้ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นคนจัดการ เพราะเห็นว่าผู้นำหมู่บ้านเหล่านี้ทำงานได้คืออยู่แล้ว

ชาวบ้านแพะมีศักยภาพในการจัดการป่ามาก เนื่องจากเป็นชุมชนดั้งเดิมที่มีความสัมพันธ์กันทางสังคมและวัฒนธรรมในฐานะเครือญาติ พี่พาค้าย และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีระบบการจัดการ ดูแล รักษาป่าบนพื้นฐานของจารีตประเพณี พิธีกรรมของชุมชน และความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวกับการทำมาหากิน คือ การเช่นสรวงผิขุนน้ำ เพื่อวิงวอนให้ฝนตกตามฤดูกาลและผลผลิตงอกงาม นอกจากนี้ชุมชนยังมีการจัดการป่าในลักษณะของกรรมสิทธิ์ร่วมของชุมชนที่อยู่ภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพของชุมชน หากมีการละเมิด ชุมชนจะมีมาตรการทางสังคม โดยการระงับการติดต่อสัมพันธ์ และไม่ให้ความช่วยเหลือใดๆ ต่อผู้กระทำผิด และจากการที่ระบบการจัดการ ดูแล รักษาป่าชุมชนของหมู่บ้านแพะเป็นที่ยอมรับของทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้ชาวบ้านต้องการรักษาชื่อเสียงของชุมชนไว้ รวมถึงการมองประโยชน์ในอนาคตของลูกหลาน จึงได้ร่วมกันจัดการ ดูแล รักษาป่าอย่างเข้มแข็ง

ปัจจัยที่ทำให้ชาวบ้านแพะมีศักยภาพในการจัดการป่าชุมชน เกิดจากประสบการณ์ที่ชุมชนขาดแคลนทรัพยากรน้ำและป่าอย่างรุนแรงมาก่อน ชาวบ้านจึงเกิดการรวมตัวเป็นองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง ร่วมกันจัดการป่าไม้ ผ่านประเพณี ความเชื่อ และพิธีกรรมที่เชื่อมโยงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติกับคุณค่าของธรรมชาติ ตอกย้ำสำนึกความเป็นชุมชนให้มั่นคงและแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น รวมไปถึงกระแสการคาดหวังจากสังคมภายนอก ปัจจัยเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ชาวบ้านดูแล รักษาป่าชุมชนให้คงสภาพความอุดมสมบูรณ์มาจนถึงปัจจุบัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

Independent Study Title Potential in Community Forest Management of Ban Phae Community, San Kamphaeng District, Chiang Mai Province

Author Miss Warunee Kuthithamee

Degree Master of Arts (Man and Environment Management)

Independent Study Advisor Assoc. Prof. Dr. Chukiat Leesuwat

ABSTRACT

The purpose of this independent study was to examine the roles and the participation of the villagers in community forest management, potential of community involvement and to analyse the factors that impact villagers' potential in forest management in Ban Phae community, San Kamphaeng district, Chiang Mai province.

The data in this qualitative study was collected data by interviewing key informants, holding group discussions, participating and non-participating observations and by researching relevant documents, articles and reports. The data was analysed and classified into related groups, and described according to the theories and purpose of the study.

The result of this study revealed that Ban Phae villagers have lived close to nature and had an interdependent relationship with the forest from the past to present and believe in the worth of nature such as spirit of water head. It is clear that the forest has given both direct and indirect benefits to them. They are able to utilise the forest, however villagers must follow the rules and regulations set forth by the community. Because of the strong social relations in the community such as beliefs have been passed down from generation to generation. Traditional ceremonies have been arranged every year in order to maintain the fertility of the forest and to ensure the equity and sustainability of the relationships between the community and the forest.

Baan Pae villagers participate in activities related to and utilise the community forest because they recognize the important of their forest. However, they have unofficially taken part in identifying forest problems and their causes, and were involved in informal monitoring and evaluation of forest activities. Furthermore, they have not been involved in the planning process because they have confidence in and trust the village headman and committee to devise a proper plan.

Baan Pae villagers showed high potential in forest management since their social and cultural relationships are interdependent. This results in good management, preservation and conservation of forest, which reflects the strong relationship between community and nature. They conserve the forest based on their culture, traditions, belief and ceremonies, which reflects their belief in the worth of nature. An example was their belief in the spirit of water head, to whom they pay respect in order to properly request for adequate rain and good agricultural productivity. The villagers also manage the forest in terms of joint-ownership and community rights. They have strictly rules and regulations set forth by the community. Villagers who have violated them will be punished by community sanction. As a result, Ban Phae has been known as having high potential for maintaining the fertility of the forest.

One of the factors influencing the Ban Phae villagers' potential in the community forest management results from their experience with serious droughts in the past. This gives them a sense of strong determination to protect their forest through customs, beliefs and ceremonies that connect to the worth of nature, helps them to realize their strong community bond and leads to a high level of expectation from other sectors i.e. government, private sector, etc. which has become the main factor that help to conserve and protect their community forest in order to benefit all the villagers.